

Jaciment de Sant Pere de Casserres

Casserres

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Carretera BV-4132z PK 4
Alçada: 545

Coordenades:

Latitud: 42.02756
Longitud: 1.85409
UTM Est (X): 405139
UTM Nord (Y): 4653471

Classificació

Número de fitxa 08049 - 28
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà Paleocristià Medieval Modern
Segle III-XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: Aprovat pel Consell Comarcal del Berguedà
Data aprovació: dg., 01/03/2015 - 12:00
Número inventari Si, CC.AA 15130
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08048A00600027
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

Es coneixia l'existència d'una església, posteriorment priorat, de Sant Pere de Casserres per documentació escrita des del segle IX. Mn. Ramon Camps en la seva obra diu: "És tradició molt antiga que en el punt que ocupa la casa - Els Porxos de canudes del Prat - hi havia una església dedicada a l'apòstol Sant Pere. Encara es veu rastre d'una capella romànica" (p. 5). En els moments d'escriure això ja s'havia trobat el sarcòfag i altres restes d'enterraments, descoberts per les obres de la carretera de Gironella a Casserres. A partir del projecte viari "Enllaç C-16 Casserres", es planificaren una sèrie de prospeccions i intervencions arqueològiques (novembre de 2005) per tal de valorar l'afectació de l'obra en possibles jaciments arqueològics. Entre els anys 2006 i 2007 es realitzaren sondatges a la zona de Sant Pere de Casserres per intentar trobar aquest monestir citat per la documentació històrica. Els sondatges van determinar la presència de restes en una àrea de 4.000 metres quadrats dedicats al conreu de cereals i pastures, formant un conjunt de terrasses. Les intervencions arqueològiques permeteren documentar diversos sectors: el monestir, la sagrera, un edifici auxiliar, un camp de sitges i una vil·la romana. Les restes del monestir es localitzaren en un punt central, en un petit turonet que restava visible cobert de vegetació i d'on aflorava abundant restes ceràmics. Les excavacions deixaren al descobert la planta de l'església, les dependències monàstiques adossades a la façana sud de l'església i l'accés al monestir. L'església ocupava la part més alta del turonet i estava orientada a l'est. És de planta rectangular amb absis recte a la capçalera. L'obra és feta de carreus grans i mitjans ben escairats. En el creuer es van documentar quatre pilars que els excavadors associen a una volta de canó o una cúpula o campanar de torre. Les dependències monàstiques estan formades, bàsicament, per un seguit de murs fets de carreus i paral·lels orientats de nord a sud. La majoria de les construccions del monestir es construïren en els segles X-XI damunt de restes tardo antigues o aprofitant directament estructures d'aquella època. A mitjans del segle XII es van fer ampliacions tant a l'església com al cenobi. Al nord de l'església i al sud de la masoveria es localitzà una necròpolis associada al monestir. Les tombes estan orientades a l'est i estan retallades a la roca natural, amb cobertes de lloses i alguna de teula de tipus antropomorf. Es daten entre els segles V i XI dC. Al nord-oest es van documentar una sèrie de construccions d'ús indeterminat, amb un edifici principal de planta rectangular dividit a l'interior per crugies; construït amb pedres sense treballar unides amb argila i calç. Aquest edifici tanca el pati d'entrada al monestir pel sector nord. Els nivells més antics són d'època tardo antiga i s'amortitzen en el segle XVI. Molt a prop de la masia de Can Sargantana es van localitzar en un camp, gairebé un centenar de sitges. A la zona més baixa excavada, al sud del monestir van aparèixer estructures que correspondrien a una vil·la fortificada, amb torres que flanquejarien l'entrada, d'època tardo antiga.

Observacions:

L'excepcionalitat del jaciment ve donada per la continuïtat d'ocupació des d'època romana fins el segle XVI, des d'una vil·la baix imperial que és amortitzada per una església romànica. Afegint-hi l'interès de documentar materialment, a partir de l'arqueologia, d'un lloc citat en la documentació històrica del qual no se'n tenia coneixement de la seva ubicació precisa.

Història

El primer document escrit que fa referència, encara que indirectament, a l'església de Sant Pere de Casserres, data de l'any 889, en la venda d'una vinya, amb els seus arbres al terme del castell de Casserres, una de les afrontacions esmentades, és la vinya de Sant Pere. L'any 1009 el vicari Guifré i la seva dona

donaren a Santa Maria de Serrateix un alou situat al comtat de Berga, al terme de Casserres; un dels límits d'aquest alou és "ecclesia que vocant S. Petri". El 1040 l'abat Guillem de sant Sadurní de Tavèrnoles i altres homes, com a marmessors del testament de Guillem Ramon de Torricela, permutà un alou a Sanavastre per l'església de Sant Pere de Casserres, amb totes les seves pertinences. Fins aquells moments, sant Pere de Casserres que havia estat parròquia passa al domini del monestir de la Vall de Valira. Així el segle XI es creà el priorat, que a l'any 1212 ja no tenia comunitat. Les recents excavacions arqueològiques han posat al descobert un element que fins aleshores restava ocult.

Bibliografia

AA.VV (1991). Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona. BUSQUETS COSTA, Francesc (2006). Memòria de la prospecció arqueològica superficial i estudi del patrimoni cultural (arqueològic i arquitectònic) pel projecte enllaç entre C-16 i Casserres. Novembre 2005 /juny 2006. Departament de Cultura de la Generalitat. Inèdita. CAMPS, Ramon (pvre). Apunts o notes d'història de la vila de Casserres. Manuscrit inèdit conservat a l'arxiu parroquial de Casserres. SERRA VILARÓ, J. (1989). Baronies de Pinós i Mataplana: investigació als seus arxius. Bagà: Centre d'Estudis Baganesos, 1989, 3 Facsím., Barcelona: almes, 1930-1950. SERRA, R. i VIGUÉ, J. (1995). "Sant Pere de Casserres"; dins Catalunya romànica, XII. El Berguedà. Enciclopèdia catalana. Barcelona, pàg. 58.

